

Predikan 14:e söndagen efter Trefaldighet

2017-09-17 i Stockholm av kyrkoherde Sten Rydh

I Guds, Faderns, + Sonens och den helige Andes, namn. Amen.

Bön: Allsmäktige Gud, all barmhärtighets Fader, vi, dina ovärdiga tjänare, frambär till dig vår ödmjuka och innerliga tacksägelse för all din godhet och kärlek till oss och till alla människor. Vi välsignar dig för vår skapelse, för din uppehållande nåd, för alla välsignelser i detta livet, men framför allt för din oskattbara kärlek, bevisad i världens frälsning genom vår Herre Jesus Kristus, för nådens medel och för härlighetens hopp. Och vi ber dig: Ge oss en sådan uppriktig tacksamhet för alla dina välgärningar, att vi må prisa dig inte bara med våra läppar, utan med hela vårt liv, genom att offra oss själva i din tjänst och genom att vandra inför dig i helighet och rättfärdighet i alla våra dagar; genom Jesus Kristus, vår Herre, vilken tillika med dig och den Helige Ande vare ära och pris i evigheternas evighet. Amen (*Engelska bönboken efter En liten bönbok nr 110*).

Predikotext (3 årg. Matt. 11:25-30):

Vid den tiden sade Jesus: "Jag prisar dig, Fader, du himlens och jordens Herre, för att du har dolt detta för de visa och kloka och uppenbarat det för de små. Ja, Fader, detta var din goda vilja. Allt har min Fader överlämnat åt mig. Och ingen känner Sonen utom Fadern. Inte heller känner någon Fadern utom Sonen och den som Sonen vill uppenbara honom för. Kom till mig, alla ni som arbetar och bär på tunga bördor, så skall jag ge er vila. Ta på er mitt ok och lär av mig, ty jag är mild och ödmjuk i hjärtat. Då skall ni finna ro för era själar. Ty mitt ok är mildt, och min börda är lätt."

Denna söndags ämne är *tacksamhet*, och vi har i evangeliet hört om hur Jesus botade tio spetälska, men hur bara en av dem vände tillbaka och tackade honom. De övriga nio gick bort i otacksamhet. Om detta skall predikan handla, och den har följande tre punkter:

1. Alla vi människor är fulla med otacksamhet och synd.
2. Jesus Kristus har burit all vår synd och försonat oss med Gud.
3. Genom tron tänds en sann tacksamhet i våra hjärtan.

1. Alla vi människor är fulla med otacksamhet och synd.

Sammanhanget i predikotexten är att Jesus hade sänt ut sina apostlar att predika. Om man tog emot dem i en by eller en stad, skulle de stanna kvar där och undervisa, men om man avvisade deras predikan skulle de lämna den platsen och "skudda stoftet" av sina fötter. Jesus uttalade en sträng dom över sådana platser:

Sannerligen säger jag er: För Sodoms och Gomorras land skall det på domens dag bli drägligare än för den staden (Matt. 10:15, jämför 11:24).

Att säga nej till Gud, till hans ord och predikan är den allra värsta formen av otacksamhet. Nu tänker du kanske att du i alla fall inte är så otacksam. Du avvisar inte apostlarna. Du går i kyrkan, läser Bibeln och ber till Gud och tackar honom varje dag. Om du har det så är det en god sak. Men allt detta är en Guds gåva och en följd av tron. Det är inte något vi har i oss själva. Redan när vi föds är vi fulla med otacksamhet och synd inför Gud. Även om vi av naturen kan visa mänsklig kärlek och vänlighet mot varandra är detta inte detsamma som sann och äkta tacksamhet mot Gud. Av naturen kan vi inte känna Gud. Vi kan inte

tacka, prisa och lova honom som vi borde. Detta visar sig också så snart vi drabbas av motgångar och olyckor. Då protesterar och klagar vi mot Gud själv. Och när det går oss väl glömmer vi bort att allt det goda kommer från Gud. Så skriver aposteln Paulus i Romarbrevet om alla människor:

Det står skrivet: Ingen rättfärdig finns, inte en enda, ingen förståndig finns, ingen finns som söker Gud. Alla har avvikit, alla har blivit fördärvade. Ingen finns som gör det goda, inte en enda. En öppen grav är deras strupe. Sina tungor använder de till svek. Huggormsgift är bakom deras läppar. Deras mun är full av förbannelse och bitterhet. De är snabba på foten till att utgjuta blod. Förödelse och elände råder på deras vägar, och fridens väg känner de inte. De har inte gudsfuktan inför sina ögon (Rom. 3:10-18).

En stor och fruktansvärd otacksamhet är det när människor i vår tid öppet förnekar att Gud finns. Trots att Guds verk så tydligt är skrivna i deras hjärtan genom skapelsen förnekar de Skaparen. Den moderna nutidsmänniskan vill inte underordna sig någon auktoritet, utan hon vill vara sin egen Gud, sin egen Mästare. Man avvisar Bibeln som Guds uppenbarelse och menar att alla religioner är lika bra eller snarare lika dåliga. En total likgiltighet i andliga frågor har brett ut sig. Detta är att avvisa Gud, att säga nej till Kristus och hans apostlar. Om dessa föraktare av Guds Ord säger Jesus som vi hörde nyss:

Sannerligen säger jag er: För Sodoms och Gomorras land skall det på domens dag bli drägligare än för den staden (Matt. 10:15, jämför 11:24).

Men denna dom gäller inte bara de uppenbart ogudaktiga, ateisterna och förnekarna och anhängarna av främmande religioner och sekter. Nej, den gäller också varje kyrkomedlem och kyrkobesökare, som inte i sitt hjärta vill böja sig för allt vad Bibeln säger. Många vill rensa bort sådant ur Bibeln som inte passar den moderna människan. Man vill gärna tala om kärlek och förlåtelse, men inte böja sig för vad Gud lär i sin lag. Man vill gärna vara kristen till namnet, men inte om det gäller att i allt följa vad Bibeln lär när det inte tycks stämma med det egna förnuftet eller de egna önskemålen eller med vad den allmänna opinionen, andra familjemedlemmar eller vänner tycker och tänker. När man möter hån och förakt för biblisk kristendom är man inte beredd att stå upp och bekänna sin tro, utan blir tyst och glider med strömmen.

Om detta säger Jesus:

Var och en som bekänner mig inför människorna, honom skall också jag bekänna inför min Fader i himlen. Men var och en som förnekar mig inför människorna, honom skall också jag förneka inför min Fader i himlen (Matt. 10:32f).

I vår text säger Jesus att det är Gud själv som fördöljer evangelium för de visa och kloka:

Jag prisar dig, Fader, du himlens och jordens Herre, för att du har dolt detta för de visa och kloka... (v. 25).

De visa och kloka är inte de som är lärda och har studerat mycket, utan de som anser sig själva vara visa och kloka inför Gud. Det är just sådana människor som menar att det är under deras värdighet att sätta Guds Ord över alla sina egna tankar. Sådana är vi alla av naturen. Vi är födda i synd. Vi saknar en rätt gudstro. Vi kan inte tacka, bedja och lova Gud på rätt sätt utan är fulla av egoism, otacksamhet, synd och skuld. Därför är vi inte värda annat än evig förtappelse och dom.

2. Jesus Kristus har burit all vår synd och otacksamhet

I sin stora kärlek har Gud av evighet beslutat att frälsa alla människor genom sin egen Son, Kristus. Aposteln Paulus skriver:

Gud vill att alla människor skall bli frälsta och komma till kunskap om sanningen (1 Tim. 2:4).

Gud vill inte att någon enda människa skall gå förlorad, och därför har han sänt sin egen Son, Jesus Kristus, till världen. Han är Guds evige Son, Gud själv, ett med Fadern och den Helige Ande. Därför vill han att alla människor skall bli döpta i Faderns, Sonens och den Helige Andes namn och få undervisning i allt vad Gud har befallt (Matt. 28:18-20). Han vill att alla människor flitigt skall bruka altarets sakrament och så växa till i tron genom kristen undervisning, i bön och gudsfruktan. Men Gud tvingar ingen att tro, utan bär fram evangelium om Kristus som en fri gåva åt var och en. Den som då i otacksamhet säger nej till denna underbara gåva blir kvar under domen och förtappelsen. Men om dem som tar emot det glada budskapet säger Jesus:

Jag prisar dig, Fader, du himlens och jordens Herre, för att du har ... uppenbarat det för de små. Ja, Fader, detta var din goda vilja (v. 25f).

De små (eller "enfaldiga", som det stod i 1917 års översättning) betyder inte som befrielse- och revolutionsteologerna menar sådana som här i världen är drabbade av fattigdom och orättvisor och som genom "evangelium" skall bli befriade. Dessa s.k. teologer gör Kristi rike till ett jordiskt rike och menar att evangelium är budskapet om jämlikhet och rättvisa för alla, då särskilt de rika och mäktiga skall mista sin ställning och alla skall bli ett i en jordisk kommunism och socialism. Sådan är befrielsesteologernas och svärmarnas lära i alla tider.

Men evangelium är inte heller de extrema liberalernas uppfattning att människans frihet skall stå över allting annat. Dessa menar att den personliga friheten och rätten att själv gå sin egen väg är det viktigaste i livet. Därför är de inte heller beredda att underordna sig en av Gud given statsmakt eller en religion där Gud och hans Ord står över allt och alla. Så har ofta den extrema liberalismen gått hand i hand med den extrema socialismen när det gäller att avsätta Gud från hans tron. Så har också särskilt den s.k. liberala teologin rivit ner tron på Bibelns auktoritet under namn av akademisk frihet. Men Jesus säger om dem:

Jag prisar dig, Fader, du himlens och jordens Herre, för att du har dolt detta för de visa och kloka... (v. 25).

För alla självkloka och egenrättfärdiga är evangelium fördolt. Men för dem som är små och enfaldiga uppenbaras evangelium. Det är sådana människor som av Guds lag har blivit förkrossade och som vet att de i sig själva är syndare, otacksamma, ovärdiga att stå inför Gud. De vet att Gud dömer rättvist när han fördömer oss som syndare. Dessa är de små, som Jesus prisar saliga. Men de är inte saliga därför att de är små, odugliga, förkrossade, utan därför att de i sin nöd flyr till det glada budskapet om Frälsaren.

Jesus säger:

Allt har min Fader överlämnat åt mig. Och ingen känner Sonen utom Fadern. Inte heller känner någon Fadern utom Sonen och den som Sonen vill uppenbara honom för (v. 27).

Här ser vi att Gud är totalt okänd för oss syndare. Ingen människa känner Gud av sig själv. Det är endast Fadern som känner Sonen, och Sonen som känner Fadern. Detta visar tydligt att Kristus är sann Gud. I sig själv känner han ju sin Fader av evighet. Och det är endast Sonen, Kristus, som kan uppenbara Fadern för oss. Inga andra religioner eller filosofier kan göra detta. Även om sådan rörelser kan åstadkomma goda saker i denna världen kan de aldrig någonsin visa oss vägen till den ende, sanne Guden. Det är visserligen sant att vi alla har en naturlig gudskunskap och möjlighet att förstå att Gud finns och att Han har de allra högsta och godaste egenskaper man kan tänka sig. Vi kan också av naturen förstå att Gud måste straffa onda gärningar. Men vi kan aldrig av den naturliga gudskunskapen rätt förstå vem Gud är. Vi kan inte förstå vem Jesus är och vad han har gjort för oss. Det kan endast evangelium visa oss.

Nu lär evangelium att Gud har blivit människa, född av jungfru Maria. Han led och dog för hela världens synd. Han uppstod på tredje dagen som ett säkert bevis på att hela världens synd är försonad och förlåten. Paulus skriver:

Men om Kristus inte har uppstått, då är er tro meningslös och ni är ännu kvar i era synder. Då har också de som insomnat i Kristus gått förlorade. Om vi i detta livet sätter vårt hopp endast till Kristus, och han inte har uppstått, då är vi de mest beklagansvärda av alla människor. Men nu har Kristus uppstått från de döda som förstlingen av de insomnade. Ty eftersom döden kom genom en människa, så kom också de dödas uppståndelse genom en människa (1 Kor. 15:17-20).

Eftersom det är sant och tydligt bevisat genom många vittnen att Kristus har uppstått skall vi med tacksamhet och tro ta emot detta budskap. Jesus inbjuder oss som är tyngda av synden och skulden att komma till honom och låta honom lyfta av vår syndabörda. Han säger i vår text:

Kom till mig, alla ni som arbetar och bär på tunga bördor, så skall jag ge er vila (v. 28).

Observera att han här talar till just dessa små, odugliga, betungade. Så är orden riktade till var och en idag som vet sig vara en förlorad syndare. När vi upplever att vi inte kan tro, att vi inte kan befria oss själva från synden, otacksamheten, egoismen och kärlekslösheten får vi komma till Jesus och låta honom lyfta av syndens svåra och tunga börda. Så får vi vila från våra egna gärningar och förlita oss på Kristi gärning, som öppnat vägen till himmelen och saligheten. Han ger oss denna underbara vila genom sitt evangelium i ordet och sakramenten. Han gör det i dopets vatten. Han gör det i nattvardens bröd och vin, som är hans sanna kropp och blod. Han gör det i biktens avlösningsord. Han gör det i all biblisk, evangelisk predikan och undervisning. Så är han kyrkans Herre, som kommer till oss här och nu med syndernas förlåtelse, evigt liv och salighet.

3. Genom tron tänds en sann tacksamhet i våra hjärtan.

Jesus säger:

Ta på er mitt ok och lär av mig, ty jag är mild och ödmjuk i hjärtat. Då skall ni finna ro för era själar. Ty mitt ok är mildt, och min börda är lätt (v. 29f).

När vi kommer till Kristus i en sann omvändelse och börjar tro på evangeliet kommer den Helige Ande in i våra hjärtan. Det sker redan genom dopet och under hela det kristna livet, så länge vi förtröstar enbart på Kristus och på Hans verk för oss. När trons låga är tänd i våra hjärtan tar Gud sin boning i oss. Jesus talar om att vi skall ta på oss hans ok. Vad är det? Vi måste då förstå att det finns två slags ok. Det ena är **lagens** tunga ok, som vi inte förmår att bära. Det oket lägger Gud på oss för att vi skall förstå att vi omöjligt kan bära syndens börda själva. Den bördan är så tung att den pressar ner oss på marken och gör oss totalt hjälplösa. Innan lagen kommer tror vi nog att vi kan bära syndens börda på våra egna axlar. Vi är glada och utan bekymmer när det gäller saligheten. Vi tänker att vi mycket lätt kan komma till himmelen. Men när vi hör lagen på allvar predikas förstår vi att synden är en mycket allvarlig sak. Och när vi försöker att bli kvitt synden och kämpar emot den i egen kraft blir det bara värre och värre. Därför säger aposteln:

Jag levde en gång utan lag; men när budordet kom, fick synden liv, och jag hemföll åt döden (Rom. 7:9f).

Så är lagens ok tungt och omöjligt att bära, och det kan inte ge oss liv. Detta gäller alla mänskliga lagar, filosofier och religioner, men också Guds egen lag. Denna lag är det högsta goda när det gäller hur vi skall leva, men den kan ändå inte leda oss till himmelen.

Därför finns det ett helt annat ok, Kristi eget ok, som inte är någon ny lag utan själva **evangeliet**. Det är inte ett tungt ok, utan ett milt ok, som står i direkt motsats till alla lagiska ok. Det oket och den bördan har den underbara egenskapen att det är Kristus själv, som övertar alla våra bördor, alla våra synder och så gör oss helt fria från synden, döden och djävulen. Men samtidigt blir vi sammanlänkade med Kristus, så att vi får gå i hans ok som hans tjänare. Hans Helige Ande utgjuts i våra hjärtan med kärlek, frid, tacksamhet och glädje. Det är den enda sanna, bibliska tacksamheten som är en följd av tron. Visserligen finns vår gamla människa kvar och stretar emot, men den kan inte längre vinna över den nya människan, som är skapad till Guds avbild. Så blir en kristen människa verkligen förvandlad genom dopet och tron. Det nya livet i tron på Frälsaren är en andlig realitet och en stor och stark makt som förnyar vår ande varje dag och leder oss på helgelsens väg i goda gärningar. Så är tron på syndernas förlåtelse också tron att Gud har makt att förändra och förnya våra liv, så att vi också i sanning börja göra det som är Guds heliga vilja med våra liv.

Men allt detta ligger i Guds hand och är en gåva av nåd allena. Att Kristus har uppenbarat Fadern för oss är ingenting vi har förtjänat utan enbart en uppenbarelse av nåd. För detta må vi tacka Honom i evighet.

Amen.

Bön: Allsmäktige Herre Gud, himmelske Fader, du som inte tröttnar på att ge oss goda gåvor, utan all vår förtjänst eller värdighet, och du som skyddar oss för allt ont. Vi ber dig: Förläna oss genom din Helige Ande att vi av allt hjärta i levande tro erkänner din faderliga godhet. Vi tackar och lovar dig för allt gott du ger oss, men främst för din största gåva, vår Frälsare, Jesus Kristus. Amen.

* * *

Katekes: 9-10 buden, budens avslutning

Psalmer: 22, 297, 329, 217, 12, 196, 192, 188, 13